

▲ Kamenný kříž u Findlaterova sloupu v lázeňských lesích s průhledem k evangelickému kostelu z května 2019.

▲ Kamenný kříž z téže strany v září 2022.

Proměny v čase – Kamenný kříž a skála s porosty mechu

Stanislav Wieser, Karlovy Vary

V rozmezí let 2012 a 2016 jsem psal pro Arniku seriál o novodobých osudech kamenných křížů, které typologicky patří mezi kříže smírčí.

Při nedávné vycházce lázeňskými lesy mě zaujal kříž u Findlaterova sloupu tím, že byl pokryt vrstvou mechu. V minulých padesáti letech jsem na něm nikdy takový porost neviděl. O nějaké takové jeho podobě se nezmiňují ani starší popisy. Povrch kamenných křížů bývá někdy vodítkem k odhadování, zda jde o výtvar prastarý, starý nebo dokonce novodobý. Jak vidno, je to nespolehlivé určování stáří, pokud jde o rostlinný povrch na kameni.

Vybavil jsem si svoje četná pozorování z doby řekněme minulých 20 let, kdy si všímám, jak v místech, která často navštěvuji, narůstají mechy a lišejníky na skalách, na stromech,

na kamenné zdi a kašně u chalupy, zde spolu s řasami v pramenité vodě protékající kašnou.

Našel jsem v archivu teprve tři roky starou fotografii kříže u Findlaterova sloupu. Určitý náznak mechorostů na ní je. Nynější stav kříže určitě souvisí s jeho expozicí v bučině prosvětlené následkem polomů. Pro srovnání nárůstu mechu na kříži za tři roky jsem vyhledal ve svém archivu dvojici fotografií skály na Smolném vrchu u Nejdku. Na snímku z roku 2020 je patrný mech narostlý za 29 let. Zde naopak došlo k nárůstu mechu po zastínění skály okolním lesem, tedy při opačné změně expozice. Větší podíl proměny v čase vlivem narůstání mechů lze připsat proměňujícím se atmosférickým podmínkám. ■

▼ Skála na Smolném vrchu v červenci 1991 a v dubnu 2020. Všechny fotografie Stanislav Wieser.

